

HØRINGSNOTAT: Søknad fra Tønsberg kommune om fritak fra reglene om havnekapital, jf. havne- og farvannsloven § 50

I INNLEDNING

Havne- og farvannsloven 17. april 2009 nr. 17 kapittel 7 inneholder bestemmelser om at havnekapitalen skal holdes atskilt fra kommunens øvrige økonomi, samt at havnekapitalen kun skal benyttes til havnevirksomhet. Dette er en videreføring av de tidligere reglene om havnekassen. Kravet om en atskilt økonomi i havnene gjelder for alle havner som hadde en havnekaske da loven trådte i kraft.

Havne- og farvannsloven § 50 åpner for at en kommune med en havn, som ikke er trafikknutepunkt med vesentlig betydning utenfor kommunen, kan søke departementet om fritak fra reglene om havnekapital. Ved vurderingen skal det legges vekt på transporthensyn og nærings- og miljømessige konsekvenser.

Ved et eventuelt fritak skal det som hovedregel stilles vilkår om bruk av havnekapitalen til havnevirksomhet, om deltakelse i interkommunalt havnesamarbeid, eller om bruk av havnekapitalen til andre formål som fremmer sjøtransport. I særlige tilfeller kan departementet gi tillatelse til at hele eller deler av havnekapitalen brukes til allmennyttige formål. Det følger av havne- og farvannsloven § 50 tredje ledd at departementet skal høre berørte organisasjoner og etater før det treffes et vedtak om fritak.

II SØKNADEN FRA TØNSBERG KOMMUNE – BAKGRUNN

Tønsberg kommune har i brev 25. juni 2018 søkt om fritak fra reglene i havne- og farvannsloven kapittel 7. Søknaden er vedlagt. Søknaden med vedlegg kan finnes på departementets hjemmeside: <https://www.regjeringen.no/havnekapital-tonsberg-kommune>. Søknaden har vært til forberedende behandling i Kystverket.

III DEPARTEMENTETS FORELØPIGE VURDERING

a) Grunnlaget for å innvilge et fritak

Etter en foreløpig vurdering legger departementet til grunn at Tønsberg havn ikke er å anse som et trafikknutepunkt med vesentlig betydning utenfor kommunen, og havnen omfattes således av bestemmelsen i havne- og farvannsloven § 50. Det er lagt vekt på at Tønsberg havn er en liten havn, og at godstrafikken over den kommunale havnen er beskjeden, med få årlige anløp. Det vises også til at havnen har få utviklingsmuligheter.

Det skal videre legges vekt på transporthensyn og nærings- og miljømessige konsekvenser i vurderingen av om det skal innvilges et fritak. Det fremgår av forarbeidene til loven at det i tillegg kan legges vekt på overordnede samfunnsmessige hensyn.

Etter en foreløpig vurdering kan ikke departementet se at et fritak fra havnekapitalreglene vil ha særlige negative konsekvenser for sjøtransporten eller lokalt/regionalt næringsliv.

b) Vilkår for bruk av havnekapitalen ved et eventuelt fritak

Som nevnt ovenfor skal det ved et eventuelt fritak som hovedregel stilles vilkår om bruk av havnekapitalen til havnevirksomhet, deltakelse i interkommunalt havnesamarbeid eller til andre formål som fremmer sjøtransport. I særlige tilfeller kan det gis tillatelse til at hele eller deler av havnekapitalen brukes til allmennyttige formål.

I søknaden har Tønsberg kommune redegjort nærmere for planene knyttet til disponering av havnekapitalen ved et eventuelt fritak. Kommunen ønsker å bruke havnekapitalen til allmennyttige formål, herunder byutvikling som fremgår av byplan og byromsstrategi. Dette er tiltak som klart ikke er havnevirksomhet, men "*allmennyttig formål*". Kommunen skal imidlertid fortsatt tilby anløp for transport av mindre gods til sentrale brukere, og transport av passasjerer på charterbåter/cruiseskip.

Departementets foreløpige vurdering, er at det ikke er nødvendig å fastsette vilkår om at den frigjorte havnekapitalen skal benyttes til å sikre denne nedskalerte havnevirksomheten. Departementet legger videre foreløpig til grunn at det ikke er aktuelt for kommunen å delta i interkommunalt havnesamarbeid, eller å bruke midlene til "*andre formål som fremmer sjøtransport*".

Ettersom departementet ikke per dags dato ser behov for å stille vilkår om bruk av havnekapitalen til havne- eller sjøtransportformål, gjenstår allmennyttige formål som det aktuelle formålet å benytte frigjort kapital til. Departementets foreløpige vurdering er dermed at Tønsberg kommune kan gis tillatelse til å bruke havnekapitalen til allmennyttige formål i samsvar med § 50 annet ledd annet punktum. Med allmennyttige formål menes formål som kommer innbyggerne eller befolkningen generelt til gode. Departementet tar ikke stilling til hvilke allmennyttige formål som skal tilgodeses. Dette skal skje i samsvar med kommunens prioriteringer.

IV HØRINGEN

Det er som nevnt lovfestet at det skal gjennomføres en høring av berørte organisasjoner og etater før det treffes et vedtak om fritak. Det fremgår av forarbeidene til loven at høringen skal gjennomføres særlig med tanke på hvilke vilkår som eventuelt skal fastsettes.

Det bes om innspill til departementets foreløpige vurderinger når det gjelder spørsmålet om det er grunnlag for å innvilge fritak fra reglene om havnekapital etter havne- og farvannsloven § 50, herunder hvilke transport-, nærings- og miljømessige konsekvenser en eventuell innvilgelse av søknaden kan få.

Det bes videre om innspill til departementets foreløpige vurderinger når det gjelder fastsettelsen av vilkår i forbindelse med et eventuelt fritak/tillatelse til å bruke havnekapitalen til allmennyttige formål.